

Crna Gora

SKUPŠTINA CRNE GORE

-Odbor za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje -

Broj 00-63-10/21-

Podgorica, 29. jul 2021. godine

SKUPŠTINI CRNE GORE

Na osnovu člana 77 stav 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore, Odbor za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje Skupštine Crne Gore, sa Četvrte sjednice održane 16. jula i Šeste sjednice održane 29. jula 2021. godine, podnosi

IZVJEŠTAJ

sa KONTROLNOG SASLUŠANJA

prof. dr Ratka Mitrovića ministra ekologije, prostornog planiranja i urbanizma na temu
"Stanje u oblasti prostornog planiranja u Crnoj Gori"

I Na osnovu člana 75 Poslovnika Skupštine Crne Gore, Odbor za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje na Trećoj sjednici, održanoj 08. jula 2021. godine, polazeći od Inicijative poslanica Suade Zoronjić i Božene Jelušić (br. 00-63-10/21-13), jednoglasno je (sa devet glasova "ZA") donio Odluku o održavanju kontrolnog saslušanja ministra ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, prof. dr Ratka Mitrovića (br. 00-63-10/21-15/1 od 08. jula 2021. godine).

Saslušanju su, pored ministra, prisustvovali Radovan Bojović, sekretar Ministarstva ekologije, prostornog planiranja i urbanizma i Mirko Žižić, glavni državni arhitekta u Ministarstvu ekologije, prostornog planiranja i urbanizma.

Predsjednik Odbora, **Dragan Krapović**, upoznao je članove Odbora da Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma nije dostavilo traženu dokumentaciju, shodno članu 75 Poslovnika Skupštine Crne Gore.

II Predstavnicu podnositeljki Inicijative, poslanicu **mr Božena Jelušić**, upoznala je sa povodom za saslušanje. Istakla je da je osnivanje Zavoda za planiranje prostora i urbanizam (u daljem tekstu: Zavod) sporno i mišljenja je da treba uspostaviti drugačiji red koraka kada je planiranje prostora u pitanju.

III Ministar ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, **prof. dr Ratko Mitrović**, upoznao je Odbor, u odnosu na temu saslušanja, da se u Ministarstvu radi na 70 prostorno-planskih dokumenata i naveo negativne primjere iz prakse. Objasnio je da je, u cilju unapređenja rada u ovoj oblasti, obišao region i upoznao se sa različitim iskustvima. Upoznao je da će Zavod biti osnovan kao društvo sa ograničenom odgovornošću, kako bi se stvorili bolji materijalni uslovi za rad zaposlenih. Konstatovao je da se mijenja koncept planiranja prostora i da je potrebno planiranje bazirati na principima ekološkog urbanizma.

Ministar je upoznao da u Ministarstvu radi 20 planera koji aktivno učestvuju u davanju sugestija i komentara obrađivačima planskih dokumenata. Podsjetio je da je Prostorni plan Crne Gore (u daljem tekstu: PPCG), nakon Ustava, najvažniji akt i da je neophodno studiozno

raditi na njegovoj primjeni kako bi se osigurao potreban kvalitet. Upoznao je da su dostavljeni podaci od prethodnog tima, zaduženog za pripremu PPCG, fiktivni i da je upitna njihova tačnost. Mišljenja je da je neophodno podizati nivo kvaliteta ovog akta. Istakao je da se u Ministarstvu otpočelo sa značajnim procesom digitalizacije. Ukazao je da će razvoj sjevera biti prioritet kao i razvoj juga. Kao značajno je ocijenio izgradnju auto-puta koji će povezati sjever kako sa jugom, tako i sa susjednom državom. Naveo je primjere velikih devastacija u prostoru i mišljenja je da Ministarstvo ima kapaciteta da odgovori izazovima. Kada je u pitanju struktura Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata iznio je stav da Ministarstvo ima dilemu da li je potrebno Zakon razraditi u dva ili čak tri nova zakona.

Na pitanje koje se odnosi na usklađenost lokalne studije lokacije (u daljem tekstu: LSL) „Krupac“ sa PUP Nikšić odgovorio je da LSL nije usklađena i da je obustavljena primjena.

U odnosu na konstataciju neobjavljivanja PUP-a Ulcinj upoznao je da je potrebno planirati solarnu elektranu na Briskoj gori koja nije predviđena PUP-om. Kada je u pitanju Ada Bojana, postavljeni su naperi i istakao je da imaju viziju rješavanja tog problema. Upoznao je da će se namjena prostora u Buljarici definisati PUP-om Budva.

Na pitanje da li se osjeća odgovornim zbog nedonošenja PPCG, odgovorio je da je važno pripremiti kvalitetan planski dokument i realizovati projekat digitalizacije, za koji je dodatno budžetom obezbijeđeno preko 200.000 €.

Radovan Bojović, sekretar Ministarstva ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, upoznao je Odbor da je prethodna Vlada donijela Odluke o izradi PPCG-a i određivanju rukovodioca izrade Plana, uz određivanje naknade od 500.000 €. Ugovor o izradi PPCG-a zaključen je 06. avgusta 2020. godine sa Svetlanom Jovanović, kao rukovoditeljkom izrade Plana, sa rokom izrade od 12 mjeseci. Stručnom analizom Ugovora utvrđene su manjkavosti i odlučeno je da se Ugovor raskine shodno članu 123 Zakona o obligacionim odnosima. Analizirajući do sada donijetu prostorno-plansku dokumentaciju upoznao je sa nedostacima i Prostornog plana posebne namjene za obalno područje (u daljem tekstu: PPPN OP) i istakao problem granice morskog dobra. Kada je u pitanju osnivanje Zavoda upoznao je da Odluka o osnivanju nije usvojena na sjednici Vlade zbog nedostatka Studije ekonomske opravdanosti. Upoznao je da je izmjena Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata hitno potrebna zbog osnivanja Zavoda. Kada je u pitanju imenovanje rukovoditeljke tima za izradu PPCG-a, mišljenja je da je Vlada Crne Gore prekršila član 21 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata. Iznio je stav da ne osjeća odgovornost za nedonošenje PPCG-a.

Mirko Žižić, glavni državni arhitekta u Ministarstvu ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, upoznao je da nijedna saglasnost za gradnju u okviru detaljnog urbanističkog plana (u daljem tekstu: DUP) „Budva centar“ i DUP-a „Bečići“ nije izdata nakon 22. juna 2021. godine. Ocijenio je da su kapaciteti planera u Crnoj Gori ograničeni. Mišljenja je da je osnivanje Zavoda dobro rješenje. Ukazao je da Ministarstvo radi sanacione planove da bi ublažilo štetu nanijetu prostoru. Upoznao je da u Ulcinju ima oko 1000 bespravno izgrađenih objekata, uz tendenciju rasta. Na pitanje da li se primjenjuje PPCG koji je važio do 2020. godine, odgovorio je da se primjenjuje shodno prelaznim i završnim odredbama Zakona, kao i da su iste odredbe osnova za izradu prostorno-planskih dokumenata koji su sada u fazi pripreme. Na pitanje o statusu projekta „Mia Investment“ ukazao je da su tražili novu saglasnost, ali da je na

predmetni DUP stavljen moratorijum. Istakao je da poštuju odluke suda. Kada je u pitanju kašnjenje u objavljivanju na internet stranici istakao je da su razlozi tehničke prirode.

IV U raspravi su učestvovali poslanici: Dejan Đurović, Predrag Sekulić, Milo Božović, mr Danijela Đurović, Slaven Radunović, Jovanka Laličić, mr Božena Jelušić, Genci Nimanbegu, Jelena Božović, Bogdan Fatić i Dragan Krapović.

Tokom rasprave postavljena su brojna pitanja i iskazani stavovi i mišljenja, koji se mogu rezimirati na sljedeći način:

- Postoji kašnjenje u izradi Prostornog plana Crne Gore, Plana generalne regulacije i izmjena i dopuna/donošenja novog Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata i upitan je način određivanja rukovodioca tima za izradu Prostornog plana Crne Gore. Ocijenjeno je značajnim obezbjeđivanje podataka o demografskoj strukturi, obezbjeđivanje kvalitetnih geodetskih podloga kao ulaznih parametara za izradu PPCG-a. Neophodno je postojanje mjera za sanaciju problema u prostoru. Konstatovano je da je i u ranijem periodu dolazilo do velikog kašnjenja u izradi prostorno-planske dokumentacije (naveden je primjer Prostornog plana posebne namjene za obalno područje (PPPN OP) koji je rađen od 2011 - 2018. godine). Preporučeno je da se precizno definišu i uvedu nove kategorije prostorno-planskih dokumenata u Zakon radi razrade PPCG-a i PGR-e. Istaknuta je potreba za kvalitetnim planiranjem prostora i optimalnom upotrebom kao preduslovom za održivi razvoj. Istaknuto je da je na Zakon o planiranju prostora i izgradnji objekata dostavljeno oko 700 primjedaba. Ukazano je da javnost mora da zna koja je namjena prostora i ukazano na obavezu sprovođenja javne rasprave prilikom izmjena i dopuna ili pripreme novog zakonskog rješenja i da je prilikom priprema novog zakona neophodno poštovati odredbe Evropske povelje o lokalnoj samoupravi. Ukazano je na potrebu redefinisivanja uloge glavnog državnog i glavnog gradskog arhitekta, uspostavljanje geografsko-informacionog sistema (GIS-a), značaj djelovanja urbanističko-građevinske inspekcije.
- Neophodno je utvrditi kriterijume za odabir stručnjaka za pripremu prostorno-planske dokumentacije, kao i za imenovanja direktora direktorata i inspektora u Ministarstvu ekologije, prostornog planiranja i urbanizma.
- Sa jedne strane je konstatovano da su DUP-ove donosile lokalne samouprave uz mišljenje Ministarstva o usklađenosti sa planom višeg reda i da su u procesu donošenja planske dokumentacije bile uključene i lokalne samouprave, dok su se sa druge strane čule konstatacije da planovi nižeg reda često nijesu usklađeni sa planovima višeg reda (naveden je kao negativan primjer LSL "Krupac"). Upitna je i primjena detaljnih urbanističkih planova (DUP) i lokalnih studija lokacije (LSL) ukoliko prostorno-urbanistički planovi (PUP) nijesu važeći ili nijesu donijeti.
- Nije jasno koja je pravna osnova i koji se kriterijumi primjenjuju prilikom izrade PUP-ova i konstatovano da ih je većina pripremljena kroz „LAMP“ projekat Svjetske banke. Naveden je primjer PUP-a Ulcinj koji je usvojen i koji je trebalo da se objavi u Službenom listu Crne Gore, ali kako to nije dozvolilo Ministarstvo, zatraženo je

pojašnjenje po tom pitanju. Nejasno je i sa čim se usklađuju ako je PPCG važio do 2020. godine.

- Da su DUP „Budva centar“ i DUP „Bečići“ stavljeni van snage. Odluka o izradi PUP-a Budva i Stručno uputstvo ocijenjeni su kao problematični.
- Nije jasan stav Ministarstva kada je u pitanju decentralizacija ili centralizacija procesa planiranja prostora.
- Neadekvatno planiranje ostavlja prostor za vanjske uticaje (van Ministarstva i Vlade Crne Gore).
- Nije jasno koje je opredjeljenje Vlade Crne Gore kada je u pitanju namjena prostora Sinjajevine, kao ni stav o naftnim bušotinama.
- Neophodno je sprovesti proceduru javnih nabavki.
- Aktuelizovano je pitanje granice morskog dobra i ocijenjeno da je treba redefinisati. Postavljena su pitanja koja se odnose na namjenu prostora na području Ade Bojane i Port Milene, smještajne kapacitete na području Velike Plaže, Buljarice i Jaza, trasu gasovoda i trasu Jadransko-jonskog auto-puta/brze saobraćajnice.
- Neophodno je postojanje kadrovskog plana za zapošljavanje u planiranom Zavodu, procjena uticaja na budžet i poštovanje odredaba Zakona o državnim službenicima i namještenicima kada je u pitanju uslov koji se odnosi na posjedovanje crnogorskog državljanstva prilikom zapošljavanja.
- Ukazano je na potrebu poštovanja pravosnažnih sudskih presuda.
- Sa jedne strane je konstatovana potreba za decentralizacijom procesa planiranja prostora, dok je sa druge iznijeto mišljenje da lokalne samouprave nemaju kapaciteta u ovoj oblasti.
- Ukazano je na problem zaobilaznice i aerodroma u Beranama i neulaganja u skijalište „Lokve“.
- Da za problem bespravne gradnje u jednom dijelu postoji odgovornost Ministarstva.
- Konstatovano je neblagovremeno objavljivanje prijave građenja i izdatih saglasnosti na internet stranici Ministarstva.
- Konstatovano je da kvalitet odgovora nije zadovoljavajući.

Odbor je sa osam glasova “ZA” utvrdio zaključke br. 2, 3 i 4, a sa sedam glasova “ZA”, i jednim glasom “UZDRŽAN” utvrdio zaključke br. 1, 5, 6 i 7. Odbor je odlučio da predloži Skupštini da usvoji sljedeće:

ZAKLJUČKE

1. Skupština Crne Gore poziva Vladu Crne Gore da intenzivira rad na pripremi Prostornog plana Crne Gore (PPCG) i isti dostavi Skupštini najkasnije do aprila 2022. godine. Takođe, potrebno je da se Odluka o izboru rukovodioca tima za pripremu PPCG-a objavi javno i objasni način na koji je izabran (s obzirom na nejasno izjašnjenje ministra Mitrovića). Prilikom pripreme PPCG-a neophodno je da pored Ministarstva ekologije, planiranja prostora i urbanizma budu uključeni naročito: Ministarstvo ekonomskog razvoja, Ministarstvo kapitalnih investicija i Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i

vodoprivrede, Uprava za zaštitu kulturnih dobara i Arhitektonski fakultet kako bi se postigla horizontalna usaglašenost i izbjegla nekoordinisanost resora prilikom realizacije projekata kao što su: trasa jadranskog gasovoda, vjetroelektrane na Brajićima (za koje je ocijenjeno da nema osnova za izdavanje urbanističko- tehničkih uslova), otvaranje brze jadranske ceste, aerodrom Berane, skijalište "Lokve", i drugi projekti od značaja.

2. Skupština Crne Gore poziva Vladu Crne Gore da intenzivira rad na izmjenama regulative u oblasti planiranja prostora i izgradnje objekata, naročito:
 - Pripremi izmjena i dopuna Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata;
 - Pripremi novog Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata, najkasnije do februara 2022. godine (Nacrt zakona da bude pripremljen do kraja 2021. godine i da se do kraja avgusta 2021. godine objave imena članova radne grupe zadužene za izradu zakona. Odbor je mišljenja da je postojeći Zakon potrebno podijeliti u više zakonskih akata i donijeti zakon o regulisanju profesija kako bi se definisalo šta koja struka može da radi u skladu sa profesionalnom edukacijom. Predlog je da se pozitivni Zakon podijeli na:
 - Zakon o planiranju prostora;
 - Zakon o izgradnji objekata;
 - Zakon o legalizaciji bespravno sagrađenih objekata, sa potrebnim podzakonskim aktima;
 - Zakon o arhitektonskim i inženjerskim poslovima u prostornom planiranju, projektovanju i građenju.
 - Izrada i donošenje podzakonskih akata iz oblasti stanovanja, po hitnom postupku.
3. Skupština Crne Gore poziva Vladu Crne Gore da preko Ministarstva ekologije, planiranja prostora i urbanizma (Direktorat za planiranje-Direkcija za praćenje stanja u prostoru u saradnji sa Direktoratom za informacioni sistem i projekte, drugim direktoratima, organima uprave, lokalnim sekretarijatima za urbanizam i javnim institucijama), najkasnije do aprila 2022. godine, uspostavi baze prostornih podataka, koje će biti kvalitetan osnov za pripremu prostorno planske dokumentacije na lokalnom nivou i za prirodnu i kulturnu baštinu, koja treba da uslijedi najkasnije u roku od godinu dana od dana donošenja PPCG-a.
4. Skupština Crne Gore konstatuje da je neophodno da Ministarstvo nadležno za poslove prostornog planiranja i izgradnje objekata dostavi Odboru za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje, najkasnije do kraja septembra 2021. godine, izvještaj koji naročito sadrži:
 - informaciju sa kojim partnerima (iz Sjeverne Makedonije, Srbije, Njemačke i Hrvatske) i na osnovu kojih ugovora Ministarstvo radi digitalizaciju, šta se tačno digitalizuje, na koji način i koja je svrha;
 - Da li je donijet podzakonski akt na osnovu kojeg se obavlja digitalizacija;
 - Da li se digitalizuju podaci različitih kategorija koji su potrebni planerima za izradu planova;
 - Da li se digitalizuju stari detaljni planovi, imajući u vidu da prostorni planovi nemaju uglavnom direktno sprovođenje i iz njih ne mogu proisteći podaci na nivou parcela o urbanističko-tehničim uslovima;

- Plan uspostavljanja informacionog sistema prostornih podataka i plan unapređenja geoportala, u saradnji sa Upravom za katastar i državnu imovinu.
- 5. Skupština Crne Gore je stala da se nadležnost planiranja prostora mora vratiti lokalnim samoupravama, decentralizovati, te u tom smislu se mora razmotriti opravdanost osnivanja Zavoda za prostorno planiranje i urbanizam Crne Gore. Ukoliko se odluči da se osnuje Zavod, isti je potrebno osnovati nakon donošenja novog Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata, a neposredno prije donošenja PPCG-a, odnosno prije početka izrade nove prostorno-planske dokumentacije na centralnom i lokalnom nivou.
- 6. Skupština Crne Gore poziva Vladu Crne Gore da se do kraja 2021. godine donesu Državne smjernice razvoja arhitekture kao sveobuhvatan dokument koji identifikuje ključne probleme, nudi mehanizme i dinamiku za njihovo rješavanje i propisuje jasna pravila rada arhitektonske struke, u odnosu na specifičnost prostora Crne Gore.
- 7. Skupština Crne Gore poziva Vladu Crne Gore da se do kraja 2021. godine donesu svi detaljni urbanistički planovi i lokalne studije lokacije čija je izrada u toku, a koju je svrsishodno dovesti do kraja, kako bi prostor bio planski obrađen prije donošenja novog PPCG-a.

Za izvjestioca Odbora određen je predsjednik Odbora Dragan Krapović.

Detaljna izlaganja članova Odbora i ministra ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, prof. dr Ratka Mitrovića sadržana su u zapisniku sa sjednice, čiji je sastavni dio i audio zapis sa sjednice.

PREDSJEDNIK ODBORA

Dragan Krapović